

Elektronická volba jako spolehlivá past

O tom, že antipandemická opatření výrazně akcelerovala využívání elektronických komunikačních platforem jako jsou Skype, Teams a další, není sporu. V rámci České advokátní komory se dokonce ve spolupráci a GŘ Vězeňské služby podařilo úspěšně realizovat projekt videokomunikace advokátů s klienty ve vazbě či výkonu trestu. Advokacie také spolupracuje na projektu, který by umožnil využití videoplatfory i pro soudní řízení. Prostřednictvím videokonference probíhala i jednání představenstva ČAK. Vcelku logicky se objevily otázky, jak v případě omezení počtu osob, které se mohou v jednom místě najednou setkat, proběhne advokátní sněm. Otázky přerostly ve volání po elektronizaci sněmu a to včetně voleb, případně v požadavek, aby nebude-li moct být sněm, proběhly alespoň volby distanční formou, a to elektronicky. Což není nic mimořádného a stejně uvažují i v kapitálových společnostech s více podílníky, družstvech a nepochybně i některé spolky.

V advokacii to došlo až tak daleko, že některé a někteří považují elektronickou volbu za bezmála vyřešený problém, k jehož dokonalosti už zbývá vcelku banální úprava zákona o advokacii a pak už jen dobrá vůle se jasně rozhodnout. Dokonce už byl podán návrh na změnu zákona o advokacii, který ale naštěstí neprošel. Pro mne je v této souvislosti neschopnost advokátů, volajících po okamžitém zavedení elektronických voleb, dohlédnout možných problémů nepochopitelná, protože kdo jiný než advokát by v případě, kdy klient uvažuje o ne zrovna zavedené aplikaci práva, měl upozornit na možné negativní důsledky zamýšlené novoty. Není těch problémů málo a s vynaložením vcelku nevelkého odborného a intelektuálního úsilí je lze identifikovat.

Pro začátek stačí položit si otázku, za jakých okolností lze doporučit svolavatelé valné hromady kapitálové společnosti, aby zmíněnou hromadu uspořádal distančně a poté, aby se na dálku hlasovalo o navržených usneseních. Asi nejmenší problém bude představovat valná hromada společnosti s ručením omezeným. Při obvyklém počtu společníků je distanční jednání snadno zvládnutelné a i hlasování lze jednoduše zorganizovat. Zákon o obchodních korporacích to připouští a stanovy mohou upravit detaily. Podobné je to u akciových společností, jen může problém představovat větší počet akcionářů. Limitou jsou jednak technické možnosti komunikačních platforem, které asi zvládnou bez problému desítky a možná i stovky připojených účastníků. U tisíců už bych si tak jistý nebyl. Naprosto jistý si ale jsem, že distanční volba, kterou by mělo provést i jen několik desítek akcionářů elektronickou formou, by byla něco, co bych klientovi rozhodně nedoporučil. A pro jistotu mu to dal písemně, abych se vyhnul případné žalobě o náhradu škody způsobené nesprávnou informací nebo škodlivou radou danou za odměnu. Per rollam ano, ale elektronicky jediné, dá-li provozovatel komunikační sítě ujištění, že „to“ bude fungovat a navíc nezpochybnitelně. Kdo někdy řídil valnou hromadu něčeho i jen trochu většího, než je rodinná firma, anebo zastupoval společnost, žalovanou o neplatnost usnesení její valné hromady, si jistě dovede představit, co všechno se dá uplatnit jako argument odůvodňující návrh na určení, že usnesení valné hromady je v rozporu se stanovami nebo zákonem. A kolik důvodů, někdy i dost nepěkných, včetně vydírání akcionářem, přichází v úvahu jako motiv.

Standardní důvody žalob na neplatnost jsou již, lidově řečeno, vychytané, existuje zde vcelku slušná recentní judikatura a navíc i omezení možnosti zrušit rozhodnutí obchodní korporace nebo spolku jen v případech, došlo-li k porušení zákona nebo stanov, které mělo závažné právní následky a je-li v zájmu dotčeného subjektu hodném právní ochrany neplatnost rozhodnutí vyslovit.

Nadto se právo žalobou napadnout usnesení prekluduje ve tříměsíční lhůtě. Počátek jejího běhu není pro tuto úvahu podstatný, jisté je, že přijít s námitkou neplatnosti usnesení po roce od jeho přijetí je prakticky vyloučené. Nic z toho ale neplatí pro sněm advokátů a jeho usnesení. I když asi ani pro akciovou společnost není příjemná situace, kdy je zpochybněno usnesení o volbě členů statutárního orgánu, načež se takový korporát potácí po dobu jednoho nebo i více let soudního sporu v nejistotě, jestli volba statutárů byla platná a tedy je platné jejich právní jednání.

V advokacii by elektronických voličů bylo něco přes třináct tisíc. Což dost značně zvyšuje riziko, že ne po dvou, ale klidně po čtyřech i více letech od sněmu by advokát, vyškrtnutý pro nějaká zvlášť vybraná právní zvěrstva, mohl namítnout, že ho vyškrtlo právně neexistující, protože řádně nezvolené, představenstvo. Anebo každý kárně odsouzený by ve správní žalobě zkusil zpochybnit volbu kárné komise, resp. kárného senátu z ní postaveného. Paradoxem by pak bylo, že když by takový kolega k zastupování zmocnil advokáta, tak ten by mu musel tuhle námitku poradit, pokud by byla i jen špetka naděje, že bude úspěšná.

A úspěch námitky by dost pravděpodobně závisel na znaleckém posudku z oboru elektroniky, což je notoricky velká neznámá i v méně složitých věcech. A k tomu by pak následovala symfonie všech dostupných soudů, konče soudem ústavním.

Neříkám elektronické volbě absolutní ne, a to ani v advokacii, ale musí být naprosto jisté, že z toho nebude ostuda a též nemalá škoda. Rozhodně nestačí probudit se ráno s myšlenkou, že nějak by to mohlo jít a v poledne napsat návrh normy, která by něco takového povolovala.

JUDr. Tomáš Sokol,

advokát

Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s. r. o.

místopředseda představenstva České advokátní komory

Text byl uveřejněn v EPRAVO.CZ Magazine 2/2021

Další články:

- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Advokátní úschovy a kolektivní vina](#)
- [Buřty, pivo a nenávisť](#)
- [Kolegialita jako klíč k úspěchu](#)
- [O co aktuálně usiluje vedení ČAK?](#)
- [O důstojnosti advokátního stavu](#)
- [O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas](#)
- [Stojí LL.M. za to?](#)
- [Verba docent ...](#)
- [Hodiny tikají každému](#)

- [Justice před soudem](#)